No 1706

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 30 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 29 November.

De diskussie over de begrooting van Binn. Zaken heeft in de dagzitting van ll. Zaturdag niets bijzonders meer opgeleverd. Al de verdere afdeelingen zijn achtereenvol- [illegible] de geheele begrooting met algemeene stemmen goedgekeurd.

Bij hoofdstuk VI (Hervormde en andere Eerediensten) heeft de heer van Hall de beraadslaging geopend met zijne overtuiging uit te spreken, dat het wenschelijk is, aan het hoofd der beide departementen van Eeredienst wederom ministers te plaatsen; niet om daardoor eenig kerkgenootschap te beheerschen of zich in het inwendige daarvan te mengen, maar om de belangen der onderscheidene Eerediensten in het kabinet te verdedigen. De heer van Hall wil de vrijheid en zelfstandigheid der eerediensten; daarmeê is het behoud der departementen niet in strijd. Integendeel zoo aan die departementen een hoofd wordt gegeven, dat voor de belangen der Eeredienslen waken kan; dan zal men zich menige moeijelijkheid sparen, die anders onverwachts bij veelvuldige gelegenheid ontstaan kan. De belangen der Eeredienslen zijn nu toevertrouwd aan ministers, die zóó met andere gewigtige belangen zijn belast, dat het hun niet mogelijk kan zijn zich met de kerkelijke zaken te bemoeijen, dan bij wijze van bijzaak. De heer van Hall zou dien tengevolge, indien zijne meening gedeeld werd, een amendement op de beide ministeriën van Eeredienst voordragen, strekkende om aan het hoofd [illegible] departementen eenen minister te plaatsen met een traktement van *f* 8,000.

Daartegen verklaren zich verscheidene sprekers, die [illegible]

Zulks geeft aanleiding tot eene breedvoerige diskussie, waarbij nog ter sprake worden gebragt, 1° de zelfstandigheid der hervormde gezindheid, die men geschonden acht door de *réserves*, welke de regering aan het besluit tot goedkeuring van het reglement, door de hervormde synode opgemaakt, heeft toegevoegd; 2° de vrijheid der protestantsche kerk in onze Oost Indische bezittingen.

De heer Metman brengt het koninklijk besluit met hare beperkingen in het midden en betoogt dat daardoor inbreuk is gemaakt op de beginselen, die de Grondwet van 1848 heeft aangenomen, wat de heeren Mackay en Groen van Prinsterer nog nader trachten te bewijzen. De eerste heeft tevens het voorstel van den heer van Hall ondersteund; terwijl deze iets meer vordert voor *de* Kerk — is daarbij slechts *zijne* Kerk gemeend? — dan vrijheid; zij behoeft ook bescherming. Op bescherming, op gelijke bescherming hebben alle kerkgenootschappen aanspraak; dat wil de Grondwet, gelijk zeer te regt door den heer Metman aan den heer Groen is toegevoegd. Men veroorlove ons derhalve den heer Groen op te merken, dat zijne aanspraak op bescherming billijk is, mits die bescherming niet daarin besta, dat het regt en de vrijheid der andere kerkgenootschappen verkort worde.

Ook de heer van Hoëvell wil de vrijheid en zelfstan- [illegible] klagt dat de protestantsche [illegible] geniet dan de katholijke, een punt dat door den heer Rochussen herhaaldelijk betwist wordt, die eveneens tegen den heer van Hoëvell tracht te bewijzen, dat men in den Oost geen geheele vrijheid aan de godsdiensten kan laten, zonder de bezitting aan groote gevaren bloot te stellen.

Wij gelooven dat bij beide sprekers eenige overdrijving is op te merken. Algeheele vrijheid wil de heer van Hoëvell niet; wij gelooven althans niet, dat het zijne meening kan zijn in onze kolonien voet te geven b. v. aan de methodistische zendelingen van Engeland. Van den anderen kant is de heer Rochussen te bang voor elke afwijking van het oude systeem, waarbij de inlandsche bevolking wordt gebruikt als lastdier, niet als redelijk wezen, vatbaar voor de weldaden van het Christendom. En nogthans, heeft niet Christus voor allen zijn bloed gestort aan het Kruis? Wat kan ons van de verpligting ontheffen, om aan de onwetende volken, die wij ten onzen bate exploiteeren, de weldaad van het Christendom mede te deelen? Is het niet onverantwoordelijk dat de misdaad dier Evangelieonthouding zoo lang is bestendigd? Daaraan moet, daaraan zal een einde komen. Wij verwachten veel van den heer van Twist, den nieuwen Gouverneur-generaal, van wien het niet is te vermoeden dat hij de aloude belemmeringen zal vasthouden.

Op voorstel van den heer de Fremery is de zitting tot 's avonds verdaagd.

In de avondzitting komt de minister van Finantiën, als tijdelijk hoofd van het departement van de protestantsche en andere Eeredienslen aan het woord, en treedt in eene uiteenzetting van zijne beginselen. Wij zullen ons bepalen bij hetgeen de minister heeft gezegd omtrent de drie groote besprokene kwestien. 1°. Het behoud der departementen. Zonderling genoeg zet de minister voorop dat hij de kerkgenootschappen slechts beschouwt als *burgerlijke vereenigingen*, waartegen de heer Groen met alle regt protest heeft ingelegd. De Kerk is *publici juris*, dat is boven allen kijf. Nogthans waar is het, dat het Protestantismus in Protestantsche Staten steeds is behandeld als burgerlijke vereeniging, met uitzondering van dat genootschap, dat door den vorst tot Staatskerk werd verheven. De Katholijke Kerk alleen heeft overal, ten allen tijde, en onder alle omstandigheden haar publiek regt zoo gehandhaafd, dat de Protestantsche regeringen, die het betwisteden, 't desniettemin door hare handelingen steeds hebben erkend.

Intusschen nadat de minister aan de eerediensten het karakter van *burgerlijke vereeniging* had gegund, wenscht hij haar volle vrijheid en zelfstandigheid. Maar alvorens die te verleenen, meent hij, dat het zaak is te onderzoeken, of de vrijheid voor alle kerkgenootschappen nu reeds volledig kan zijn. En dan is zijne bevinding, dat op dit oogenblik geen der protestantsche gezindheden in staat is om in 't bezit te treden van hare volle vrijheid en zelfstandigheid. De regering mag het gunnen en wenschen; maar 't verleenen kan zij nog niet. Daartegen, zoo wij ons niet bedriegen, is slechts nadrukkelijk opgekomen de heer Metman, de heer Groen slechts zijdelings en van verre. De heer Metman beweert, dat dewijl het algemeene reglement klaar is, de Hervormde Kerk onmiddellijk kan overgaan tot een vrij en zelfstandig eigen bestuur. De minister antwoordt daarop neen; eerst moeten nog reglementen worden gemaakt tot uitvoering van het algemeene reglement. Wij kunnen niet treden in de beoordeeling van de gegrondheid der wederzijds aangevoerde beweringen. Wij kunnen alleen zeggen, welken indruk op ons gemaakt heeft wat de minister daaromtrent aanvoerde. En dan komt het ons voor, dat de regering zeer bevreesd schijnt voor tweedragt, moeijelijkheid, botsing en anarchie, die uit de volle vrijheid der Protestantsche Kerk nu verleend zou ontstaan, en dat men er zich slechts op toeleggen kan, om haar als een kind aan den leiband te leeren loopen, eene oefening die lang kan duren eer het doel bereikt wordt. De minister is dan ook blijkbaar voor het behoud der departementen van eeredienst, en deelt zelfs de meening van den heer van Hall, dat zij een eigen hoofd moesten hebben. Hij heeft immers het voorstel van den spreker uit Amsterdam alleen bestreden om den vorm, die naar zijne overtuiging inbreuk zou maken op het koninklijk prerogatief.

2°. Wat de beperkingen betreft, die het koninklijk besluit aan het algemeen reglement der hervormde Synode heeft toegevoegd, de minister heeft die gevonden; maar hij zal ze niet handhaven, gelijk ze daar liggen; ofschoon hij het betwijfelt of hij wel dadelijk zal kunnen overgaan tot de gave erkenning van het reglement, die ook het kerkgenootschap-zelf niet op alle punten zou verlangen, b. v. niet omtrent het beheer der kerkelijke goederen. — Zoo? zou het hervormd kerkbestuur niet in staat zijn, niet verlangen hare kerkelijke goederen te administreeren? De heer Metman betwist zulks. Hij meent dat door het algemeen reglement de hervormde kerk in het bezit is van hare vrijheid en zelfstandigheid, en dien ten gevolge reeds vrij en zelfstandig handelt.

Op de aanmerking van den heer Groen, die de hoop te kennen geeft, dat de minister bij het terug nemen der *reserven* niet al te bevreesd voor *anarchie* zou zijn, zegt deze dat de heer Groen daarop rekenen kan. De heer Groen heeft hem ook nog twee vragen gedaan; 1°. wat hij verstaat door de hervormde Kerk; de leer of de reglementen? 2°. of de minister de hervormde Kerk, in verband met onderwijs en armwezen, beschouwt als eene partikuliere vereeniging, of als eene *corporatio juris publici*? De heer Groen had de hoonende onbeleefdheid den minister een jaar tijd te gunnen tot beantwoording dier vragen. Intusschen op de tweede vraag was door den minister reeds geantwoord in den aanhef zijner rede, en op de eerste had hij regt het antwoord schuldig te blijven. De minister heeft intusschen den takt gehad het antwoord te geven, dat alleen in zijne stelling te pas kwam, namelijk: dat de regering door Hervormd Kerkgenootschap verstond dat, wat vertegenwoordigd werd door de hervormde synode; maar dat zij niet naar de leer kon onderzoeken.

3° Wat de vrijheid der protestantsche kerk in Oost-Indië betreft, heeft de minister geantwoord, dat hij te weinig met de aangelegenheden en omstandigheden aldáár bekend is, om er een oordeel over te vellen. Hij verzoekt alzoo daarvan verschoond te blijven, tot dat hij door nader onderzoek op de hoogte der questie zal zijn gebragt. Na de sluiting der algemeene beraadslagingen wordt het hoofdstuk bij hoofdelijke stemming aangenomen met 46 tegen 9 stemmen.

Heden wordt in de Kamer hoofdstuk VII, de begrooting van de katholijke eeredienst, behandeld.

Wij vervolgen heden het Eerste Hoofdstuk van het jongst geschrift van graaf de Montalembert, waarvan het slot in een volgend nommer wordt medegedeeld.

Belgie had trouwens meer dan eenig ander volk de zeden en instellingen der oude katholijke wereld bewaard: de middeleeuwsche zeden waren daar nimmer door den hoflucht ten spot gemaakt. Daarom werd het ook het eerst geroepen om de voorwaarden der katholijke werking in de hedendaagsche wereld toe te passen en daarvan de vruchten te plukken. Zijne roemrijk herwonnen nationaliteit steunt op eene konstitutie, welke zijne katholijke kinderen de eer hebben gegeven en tot den huidigen dag toe getrouwelijk verdedigd te hebben. Het heeft alle wenschen en alle overwinningen van het Katholicismus in de jongste tijden bevestigd: de volstrekte onafhankelijkheid der Kerk, de vrije keus der Bisschoppen door den Stedehouder van Christus, de algeheele vrijheid van onderwijs en van godsdienstige vereenigingen. Zijn grondgebied wordt langzamerhand overdekt met kloosters, kollegien en liefdadige gestichten. Alleen in Europa heeft het één dier universiteiten zoo als men er zoo vele zag in die eeuwen vol geloof, zien herleven, uitsluitend toegewijd aan de leer en de verdediging der waarheid. Wel is waar is daar het kwaad niet voor altoos verwonnen. Dagelijks tracht het, met behulp van eene bandelooze pers, welker woeste handelingen Belgie in een zigtbaar gevaar brengen, aldaar zijn rijk te herwinnen, de overleveringen van het Josefismus te herstellen, en het bederf van het hedendaagsch materialismus over te planten. Door de Belgische grondwet magteloos om zijne gewone aanslagen tegen het onderwijs en het regt van vereeniging te plegen, stelt het zich daarvoor schadeloos door hatelijke aanrandingen tegen de vrije oefening der liefdadigheid. Maar daar ten minste kan het goed met gelijke wapenen het kwaad bestrijden, en het maakt daarvan gebruik om de onschatbare overwinningen van 1830 te behouden.

Sommige vreesachtige gemoederen schijnen thans al die weldaden, al die glorie te vergeten, omdat zij ten koste van menigen strijd verkregen zijn; omdat zij slechts kunnen behouden blijven te midden van die worsteling, die de voorwaarde van het leven is; en zich [illegible] tegen het goede keert; omdat de gang [illegible] instellingen de Katholijken ontzet heeft [illegible], dat zij loijaal gebruikt hebben, [illegible] al de voor de eer en voor het heil der godsdienst voldoende regten heeft laten behouden; omdat daar, even als elders, even als bijna overal en bijna altijd, de schurken en vermetelen het bestuur kunnen innemen of ontfutselen. Doch wij schroomen de besmetting dier kleingeestige mismoedigheid niet; wij vertrouwen op het gezond verstand en de aloude fierheid van de Belgisch

natie en geestelijkheid. Zij zullen geen geneesmiddel zoeken in het despotismus; zij zullen niet haken naar een regeringsstelsel, waarvan zij het gevaar gekend en afgeweerd hebben. Hoe treurig in hunne oogen het politiek overwigt eener onverbeterlijke partij ook moge zijn, zoo zullen zij het echter altoos minder vernederend en minder gevaarlijk vinden dan het stelsel, dat aan Jozef II het regt gaf om niet een pennestreek af de traditionele vrijheden des lands en der Kerk door te schrappen, aan Napoleon de magt om het groot-Seminarie van Gent in een eskadron van den artillerie trein te stoppen (1) en aan Koning Willem I de stoutheid om eenen Bisschop, die zich tegen zijne willekeur verzette, te veroordeelen om aan de kaak te staan. (2)

»Vergeten wij ook Nederland niet, want daar ook vertoonen zich onschatbare elementen van wedergeboorte, die zich ontwikkelen voor het oog van den verbaasden aanschouwer. Ja, in dat Nederland, waar de vervolging tegen de Katholijken gedurende eene halve eeuw zoo werkzaam en zoo hevig was; in dat Nederland dat de missionarissen, de orde-geestelijken, alle kampvechters der waarheid, in beide wereliddeelen, te land en te water, in Azia zoowel als in Amerika, zoo wreed verdreven heeft, dat te gelijk met de Portugeesche heerschappij de schoonste verwachtingen der Kerk in de beide Indien heeft vernietigd; en dat, ten toppunt zijner overheerschingen geklommen, zelf eene soort van kolonie van vrijgeestige en jansenistische schrijvers was geworden; in dat Nederland, waarin het aanwezen van Katholijken als het ware door niemand ter wereld vermoed werd, daar hebben zij van lieverlede de kracht en het gewigt herkregen, die aan de helft eens volks betamen. Hun aantal bedraagt reeds twee vijfden van de gansche bevolking. Hunne ernstige zeden, hun vurige geloofsijver, hunne vrome mildheid hebben er aan de Kerk een aanzienlijk en eervol bestaan verzekerd. De protestantsche onverdraagzaamheid heeft zich over die onverwachte vorderingen verontrust; de oude Dortsche gereformeerden trachten de dietigheid te bewimpelen, waarin hunne eigene leer verzonken is, door het aloude juk op den nek hunner slagtoffers te laten drukken. Even als de onwaarachtige moeder in het oordeel van Salomo, vorderen zij den dood van het kind dat bleef leven, om zich te troosten over het verstikken van hun eigen telg. Voor de vrijheid en gelijkheid van alle belijdenissen, welke de Grondwet des Rijks regtens waarborgt, stelt men met er daad een stelsel van algemeene uitsluiting in de plaats, door middel van hetwelk men de katholijken van alle aandeel in de openbare ambten, [...] zelfs bij de uitoefening van het kiesregt zoekt uit te sluiten. De geheime genootschappen werken door hunne boosaardige en sluwe handelingen tot dat werk der ongeregtigheid mede. Doch, geschraagd door de drukpers en den onwankelbaren moed van eenige onafhankelijke schrijvers, zijn de Katholijken voor den kampstrijd niet terug getreden. Zij hebben (door de opheffing van het placet) de volle vrijheid in hunne betrekkingen met Rome verworven; zij verdedigen het terrein, dat de wet hun toekent, maar dat willekeur en vooroordeel hun betwisten, voet voor voet; zij bieden wederstand met die edelaardige volharding, welke God voortdurend op de proef stelt, doch welke Hij altoos gaarne bekroont, en met elken dag vermeerdert hun aantal en groeit hun moed.

»Maar 't is vooral in Frankrijk dat die verandering der gemoederen moet treffen. Is dat wel hetzelfde land dat voor 30, ja dat nog voor 10 jaren geen afkeer genoeg van den invloed der geestelijkheid, geen smaad genoeg voor de geestelijke instellingen aan den dag scheen te kunnen leggen? Waar is die schreeuwende volksafkeer gebleven, die bij de minste vertooning van eenig katholijk denkbeeld of van eenen katholijk werd uitgelokt? Waar zijn zij gebleven, die professoren, die schrijvers, die in het opwarmen der oude verguizingen tegen priesters en monnikken, eene onuitputtelijke bron van eer en voordeel vonden? Men zou gezegd hebben dat er geen weerklank, geen geloof, geene opbaarheid meer bestond, tenzij voor hunne schendtaal; en ziet, de Kerk vertoont zich thans voor hunne oogen sterker, meer geacht en meer bemind onder het volk, dan ooit te voren in de geschiedenis der latere tijden. Alle opvolgende regeringen roepen haren steun en genegenheid in, allen betoonen haar beurtelings eerbied, vertrouwen en nederige toewijding; om strijd beijveren zij zich, haren onmisbaren invloed luide te erkennen, en hare vroegere banden los te maken en zelfs te verbreken. Zoo hebben dan wij, onze idolen van het politieke leven, zoo lang door alle partijen veracht, zoo lang onder de lastige droomers en onder de versmade herstelvragers achteruitgeschoven — wij hebben het gezegevierd; wel is waar niet voor altoos, noch misschien zelfs voor langen tijd, maar toch genoegzaam om het geheim van onze kracht en de waarde van onzen steun te leeren kennen.

»De zoo lang te vergeefs ingeroepen vrijheid van onderwijs is eindelijk verworven; zij is toegestaan door diegenen zelven, die haar het hardnekkigst hadden geweigerd. Men biedt den Bisschoppen meer gestichten aan dan zij kunnen bestieren; den Jezuiten meer leerlingen dan zij kunnen onderwijzen. Den Jezuiten, zeiden wij immers? O ja, die Jezuiten — eerst zoo weinige jaren na al die pogingen, die te Parijs en te Rome in het werk zijn gesteld, om hunne verstrooijing en algeheele vernietiging te bewerken, — daar zijn ze, rustig in 't bezit gesteld van het eenigst regt, waarop zij ooit hebben aanspraak gemaakt, namelijk dat van zich toe te wijden aan het heil der zielen! daar worden zij door de Regering zelve opgeroepen voor die missiën, welke het meest overeenkomstig zijn met de onuitputtelijke hoogbaarheid hunner instelling; tot het bestuur der strafkolonien op Cayenne! Wat de geestelijke orden betreft, deze vestigen en ontwikkelen zich vrij op den bodem, waarvan zij door zoo vele in onze *Codes* geschrevene wetten, die men gisteren nog tegen ons inriep, verbannen werden.

»Onze Bisschoppen, wien nog kort geleden alle, zelfs schriftelijke verstandhouding ontzegd werd, hebben vrijelijk kunnen vergaderen, en aan de verbaasde Christenheid het schouwspel kunnen leveren van 13 Provinciale Konciliën, gevierd met al de deftigheid van het aloud kerkelijk regt, en alle wedijverende in geestdrift en welsprekendheid, bij de uitdrukking van hunne bezorgdheid voor de zedelijke belangen van Frankrijk en van hunne verkleefdheid aan de voorregten van den H. Stoel. Het is mij niet onbekend dat die overwinningen der katholijke vrijheid niet langer, of nog niet, onder de bekrachtiging der wet zijn geplaatst; dat de organieke artikelen zoo onwaardiglijk aan den geheiligden tekst van het konkordaat toegevoegd, geenzints zijn vernietigd; en dat er nog menig gevaarlijk wapen in het tuighuis der wetgeving verscholen ligt; maar in een land, waar het geschreven regt het lot van zoo snelle en herhaalde veranderingen ondergaat, mag men de hier aangevoerde feiten als gezaghebbend en afdoende beschouwen.

»Er zijn daarenboven feiten, die tevens aktestukken zijn, en de bestemming hebben om een geheel tijdvak te kenschetsen, en om plaats te nemen onder de dierbaarste herinneringen en de onloochenbaarste verbindtenissen eener groote natie. Van dien aard zijn de welwillende betuigingen, welke het tegenwoordig Hoofd van den Staat sedert zijne eerste kandidatuur tot de opperste waardigheid zoo menigmaal herhaald heeft; van dien aard zijn de verklaringen van eerbied en genechtheid aan de katholijke godsdienst bij alle gelegenheden, zoowel door de Konstituerende, als door de Wetgevende Vergadering overvloedig gegeven; van dien aard is de veldtogt naar Rome, die door ons goedgestemd en door onze wapenen volbragt werd; van dien aard is bovenal die verheven dood van den Aartsbisschop van Parijs, zoo heldhaftig eenvoudig, die te midden onzer burgertwisten, een weerglans gaf van de heldeneeuwen der Kerk. Het strekte tot overgroote glorie van het Katholicismus en van Frankrijk, dat het over het gansch heelal tot in de *sierra's* van Spaansch Amerika en op de verstrooide eilanden van Polynesie werd verbreid als de waarachtigste aller legenden, dat verhaal van dien Bisschop, die *gestorven is ter liefde van God en van de Franschen* (1).

De gansch onverwachte wending die het proces Newman-Achilli genomen heeft, doordien de voor eenige maanden door de jury gedane uitspraak te niet gedaan en tot eene geheel nieuwe behandeling van het proces toestemming verleend is, wordt door de *Times* op vrij uitvoerige wijze verhaald. Kort ineen gedrongen luidt dit berigt aldus:

Dr. Newman verscheen, door vele vrienden vergezeld, en verkreeg, op verzoek van zijnen advokaat, Sir A. Cockburn, het verlof om gedurende de behandeling der zaak te mogen zitten. Na voorlezing der noodige processtukken, eischte Sir Cockburn eene nieuwe behandeling. Het Openbaar Ministerie meende dat dit reeds binnen de 4 eerste dagen der zitting had behooren gevraagd te worden; doch Lord Campbell stond toe dat deze eisch ook nu nog zou toegelaten worden, en verordende dat de advokaat de gronden zijner aanvraag zou opgeven.

Deze ontwikkelde daarop drie gronden: 1e de verwerping der getuigenissen; 2e eene verkeerde leiding (*mis direction*) van het proces, en 3e tegenspraak tusschen het door de getuigen aangebragt bewijs en de uitspraak der jury. Aangaande het eerste bemerkte hij dat het niet bewezen was dat juist Achilli over de later door hem begane euveldaden was ondervraagd — deze grond werd door Lord Campbell verworpen — en ten tweede dat men de *Dublin review* niet als bewijsstuk had toegelaten. Dit geschrift had de klagten tegen Achilli maanden lang voor Newman uitgebragt, en Achilli, ofschoon hij dit wist, had daar niets op geantwoord. Ook deze grond werd door Lord Campbell en de overige regters van de hand gewezen; de regter Coleridge merkte namelijk aan dat er eene reden kan bestaan waarom Achilli zijn eersten aanklager niet vervolgd had, b. v. behoeftige omstandigheden.

Sir Cockburn ging alzoo tot het tweede punt over, en sprak van het vonnis der Inquisitie, waarbij Achilli wegens grove zonden tegen het zesde gebod en andere misdaden voor altijd in zijne bediening geschorst en tot eene driejarige opsluiting in een klooster veroordeeld is geworden, nadat hij vooraf beloofd had zich aan het vonnis der Inquisitie te zullen onderwerpen. Men heeft nu dit vonnis in zoover als bewijsstuk laten gelden, als daarin Achilli's suspensie vastgesteld wordt, maar niet als bewijsstuk voor de in het vonnis der Inquisitie aangeduide misdrijven; ja men had aan de jury, in weerwil van dit aktestuk, uitdrukkelijk gezegd: het was waarschijnlijker dat Achilli wegens ketterij dan wegens onzedelijkheid veroordeeld was geworden. Achilli zelf had overigens bijna gezworen dat [...] geweest.

Cockburn ging daarna onmiddelijk over tot de ontwikkeling van het derde punt, en merkte op dat aan de verklaringen der getuigen ten laste des beklaagden, niets tegenover stond dan de eigene verklaring des beschuldigden zelven, van wien het eerder is aan te nemen, dat hij in zijn belang onwaarheid gesproken heeft; dan men zulks zou kunnen vermoeden van de getuigen; bovendien heeft zich Achilli dikwijls van dubbelzinnigheden bediend (en dit kan bewezen worden).

Lord Campbell legde alles ten voordeele des beklaagden uit, en verklaarde dat de leden der jury echo mate van hartstogtelijkheid en vooringenomenheid hadden aan den dag gelegd, als hem nog nimmer voorgekomen was. Hij liep de geheele verschrikkelijke verklaring der getuigen nog eens door en merkte op dat men toch Newman niet in staat kon rekenen deze 22 getuigen te hebben omgekocht. Daarentegen stond Achilli daar als een meineedige. Hij had gezworen dat hij nooit gesuspendeerd geweest was, en de jury zelf heeft dit punt voor bewezen verklaard.

De regters spraken vervolgens een oogenblik met elkander; en Lord Campbell verklaarde daarop dat het geregt bewilligde in de opening eener *nieuwe behandeling van het proces*, echter alleen op grond dat de uitspraak der jury in tegenspraak was met de belangrijkheid van het getuigenverhoor." Deze konklusie werd [...] hoorders ontvangen.

De verdere behandeling vindt eerst plaats in de volgende zitting van het hof, als wanneer wij hopen in staat gesteld te worden daarvan een uitvoerig verslag te geven.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Zaturdag 27 November.

In deze zitting zijn de beraadslagingen voortgezet en ten einde gebragt over hoofdstuk V der Staatsbegrooting (*Binnenlandsche Zaken*). Dat hoofdstuk is met algemeene stemmen aangenomen.

Daarna zijn de algemeene beraadslagingen aangevangen over hoofdstuk VI der Staatsbegrooting (*Hervormde Eeredienst enz.*) De voortzetting der beraadslaging is bepaald op heden avond ten half acht ure.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN

FRANKRIJK.

PARIJS, 27 Nov. Heden morgen was het resultaat der stemming in 81 van de 86 departementen 7,680,440 *ja* en 278,000 *neen* (volgens de *Constitutionnel*). Men berekent dat [...] zal komen.

In het paleis der Tuillerien worden kostbare toebereidselen gemaakt tegen den 2 Dec., den dag der uitroeping van het Keizerrijk. In de maarschalken-zaal wordt een prachtige troon gesteld, opdat Louis Napoleon de groote Staatsligchamen kunne ontvangen op eene wijze, die de hem door het volk opgedragen magt waardig is.

Het stadhuis zal des avonds van dien merkwaardigen dag luisterrijk verlicht zijn. Men spreekt ook van prachtige maaltijden, die aan en door de leden der Wetgevende Vergadering tot viering van het herstel des Keizerrijks zullen gegeven worden.

— Men spreekt van den gunstigen afloop der onderhandelingen over een huwelijk tusschen den President en de Prinses van Wasa, zoodat de huwelijksplegtigheid in Maart zou plaats hebben.

— De gemeenteraad van Straatsburg heeft met eenparige stemmen besloten, bij gelegenheid der afkondiging van het Keizerrijk aan Lodewijk Napoleon het kasteel dier stad ten geschenke aan te bieden.

— Men zegt dat gisteren de eigendomsovergang van het *Journal des Débats*, van Armand Bertin op Dr. Veron, is geteekend.

---

(1) In April 1813 werden 236 Gentsche Seminaristen naar Wezel gezonden, om bij den artillerie-trein te worden ingelijfd. Den 9den April 1814 werd hun bij besluit der provisionele regering de vrijheid hergeven.

(2) De Prins de Broglie, Bisschop van Gent. Door de vlugt onttrok hij zich aan het hem dreigende vonnis; daarop werd hij den 8 Oktober 1817 *in beeldtenis* aan de kaak gesteld TUSSCHEN TWEE DIEVEN.

(1) Randschrift van den gedenkpenning, die voor zijne *Uitvaart* geslagen werd.

— Gisteren werd het stoffelijk overschot van Mevr. Louis Veuillot ten grave gebragt. Eene aanzienlijke menigte waaronder de heere Guizot, Donoso Cortes, gezant van Spanje, Cormenin, Mallac, Cornudet en vele andere voorname personaadjes, vergezelden den lijkstoet.

— Te Brest heeft een hevige storm gewoed, die aan boomen, gebouwen en ter reede liggende schepen veel schade heeft berokkend.

— De demagogen in Zwitserland, kanton Tessino, hebben de kapucijner religieusen uit dat kanton verdreven, met uitzondering voor die, welke 65 jaren bereikt hebben. Zij ontvangen reisgeld om zich naar Italie te begeven.

MADRID, 22 Nov. Aan den geheimen invloed der Koningin-Moeder Maria Christina, op het gouvernement, schrijft men de benoeming van Bravo Murillo toe, en men houdt het er voor, dat hij alleen door Maria Christina staande blijft, [illegible] af hetgeen ten opzigte van [illegible] beproefd wordt. Daardoor waren dan ook ten allen tijde allerhande zonderlinge geruchten in omloop, waarin de Koningin-Moeder betrokken was, en waarvan door Bravo Murillo steeds voedsel [illegible] oppositie wil die zonderlinge geruchten doen ophouden en moet besloten hebben, indien men haar daartoe den tijd geeft, die zaak voor de Cortes te brengen. Er is tevens sprake van ernstige oneenigheden, welke tusschen de Koningin-Moeder en den heer Bravo Murillo uitgebroken zijn; de eerste moet namelijk den laatste daarvan beschuldigen, dat hij niet vreemd is aan de aanvallen, waaraan de hertog de Rianzares bloot staat, en aan het bekend worden van het monopolie van den hertog, ten opzigte van Cuba, waardoor die bezitting wel eens voor het rijk zou kunnen verloren gaan.

— Generaal Villacampa, gouverneur-generaal der Invaliden, is tot kapitein-generaal bevorderd.

— De *Heraldo* verzekert ten stelligste, dat de Koningin bij de opening der Cortes geen troonrede zal uitspreken.

— H. M. heeft tot President van den Senaat benoemd de heer Manuel de Pando.

— De vergadering van progressisten, gisteren bij den heer Olozaga, gehouden heeft besloten ten opzigte der regering zoodanige oppositie te volgen, als de omstandigheden zullen vorderen, en zich met de overige konstitutionnele oppositie-partijen te verstaan en wel vooral met de partij der gematigde oppositie, die zich voorgenomen heeft den aanval te beginnen.

ENGELAND.

LONDEN, 27 Nov. In de zitting van het Hoogerhuis van gisteren heeft lord Malmesbury, geïnterpelleerd [illegible] Amerikaansche visscherijen, [illegible] zijn aangeknoopt.

— In het Huis der Gemeenten zijn Donderdag avond de diskussien over de motie-Villiers en de amendementen der Kroon en van Lord Palmerston voortgezet. Lord Russell vereenigde zich met laatstgemelde wijziging. De heer Cobden drong er bij den heer Villiers op aan dat deze zijne motie niet zou intrekken. Sir Graham, oud ambtgenoot van Sir Robert Peel bestreed het amendement van Lord Palmerston en stelde eene derde wijziging voor, die mede een middelweg aanwees tusschen de motie-Viliers en het amendement van Lord Palmerston. Hij wenschte dat het Huis de zaak zou verdagen, doch de heer Gladstone verzette zich hiertegen. Ook wilde deze dat het ministerie zou vrij blijven in zijne handelingen. Lord Palmerston verlangde dat de redaktien van zijn amendement en van dat van Sir James Graham zouden ineengesmolten worden.

Vrijdag avond is de beraadslaging voortgezet. Na eene vrij levendige diskussie is over de motie Villiers gestemd, en werd zij met eene meerderheid van 80 stemmen *verworpen*.

Vervolgens is het amendement van Lord Palmerston met eene ontzettende meerderheid van 115 stemmen *aangenomen*. Dit amendement verklaart zich even [illegible] des vrijhandels als de motie Villiers, [illegible] kabinet.

— Lord Derby heeft gisteren officieel in het Huis der Gemeenten aangekondigd, dat de doodstraf van den moordenaar Murray door den Paus in levenslange verbanning is veranderd.

— Volgens den laatsten wekelijkschen staat der bank was het bedrag der billetten in cirkulatie met £ 541,460 verminderd, en de voorraad van haar edel metaal met £ 48,222 vermeerderd, in vergelijk met de vorige opgave.

— Berigten uit New-York melden dat de Mexikaansche Senaat geweigerd heeft aan de opstandelingen van Vera Cruz amnistie te schenken. Er is bevel gegeven den gen. Uraga te arresteeren.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 28 Nov. Men schrijft uit Stockholm, dat er, uithoofde van den voortdurend zorgelijken toestand des Konings, openbare gebeden voor zijn herstel zijn uitgeschreven.

— Men schrijft uit Frankfort. De quæstie der Bondswet op de drukpers, is na de heropening der Bondsvergadering nog niet weder ter sprake gebragt. Binnen veertien dagen echter zal zij aan de orde komen en beslist worden.

— Naar men verneemt, zal de politieke kommissie uit de bondsvergadering, zich weder in betrekking met den Senaat van Frankfort stellen, om aldaar eindelijk de opheffing der demokratische vereenigingen te bewerken.

BERLIJN, 27 Nov. Gisteren is tusschen de gevolmagtigden van Pruissen en die van de Thuringsche Staten een verdrag onderteekend, wegens den voortduur van het Thuringsche handels- en Tolverbond, en heden dat der toetreding des verbonds aan het verdrag van 7 September. Men zegt dat ook het tolverdrag met Brunswijk gesloten is.

— Een der Berlijnsche bladen verhaalt dat de graaf de Chambord bij de afkondiging des keizerrijks in Frankrijk aan alle groote hoven een protest zal zenden, waarbij hij tegen het Keizerrijk de verdragen van 1815 inroept.

— In 1851 zijn in Rusland door onvoorzigtigheid 11,074 personen omgekomen.

ITALIE.

Brieven uit Rome, o. a. aan den *Constitutionnel*, dd. 20 dezer, kondigen de opening aan van de *Staats Consulta* van ongeveer 30 leden, welke hoofdzakelijk ten doel heeft de regering in te lichten aangaande de behoeften der provincien, en zich met haar te verstaan over alle financiele aangelegenheden. De meeste leden dier Consulta zijn mannen van speciale bekwaamheden. Donderdag den 18 zijn zij, met hun president, Z. Em. den Kardinaal Brignole aan hun hoofd, gezamenlijk naar het Vatikaan gegaan alwaar zij door den H. Vader ontvangen werden, die hun eene korte maar warme toespraak hield, waarin Pius IX zou gezegd hebben: dat hij sinds lang besloten had eene *Consulta* voor de finantien op te rigten; dat de omstandigheden hem hadden belet aan dit zijn plan eerder gevolg te geven; dat vermits echter die bijeenroeping thans mogelijk was, hij zich gelukkig achtte van niet alleen deze Consulta te kunnen installeeren maar vooral om haar zamengesteld te zien uit mannen, eervol, aanzienlijk en in alle opzigte zijn vertrouwen waardig; dat men hun de staatsbegrooting ter overweging zou aanbieden en dat zij thans als goede huisvaders het evenwigt tusschen de ontvangsten en uitgaven te herstellen hadden; dat men hun vooreerst twee wetsontwerpen, het een betreffende de vernietiging van het papieren geld, het ander voor den aanleg van eene be[illegible] zou aanbieden. Z. H. besloot deze [illegible] met over de Consulta en hare werken af te smeeken.

Daags na deze plegtige installatie heeft de Consulta zitting genomen en hare werkzaamheden aangevangen.

Aan de hangende bruggen over den Tiber wordt ijverig gearbeid. Binnen een jaar hoopt men de gasverlichting tot stand te brengen.

Het voorstel in de Sardinische Kamer van Afgevaardigden tot oprigting van een nationaal gedenkteeken van Koning Karel Albert heeft eene levendige diskussie te weeg gebragt die geëindigd is met eene orde van den dag aldus luidende: »De Kamer het noodig oordeelende een nieuw onderzoek te doen om eene plaats te kiezen voor het gedenkteeken van koning Karel Albert, onthoudt zich voor het oogenblik van de beraadslaging over het tegenwoordig voorstel, noodigt het ministerie tot een nieuw onderzoek, en gaat over tot de orde van den dag."

BELGIE.

BRUSSEL, 28 Nov. De Minister van openbare werken heeft aangekondigd, dat de Telegraphische linie tusschen Belgie en de Nederlanden op 1 December zal worden geopend. De prijzen zijn als volgt: voor depêches van 1 tot 20 woorden, van Antwerpen, Brussel, Mechelen en Dendermonde naar Breda, Dordrecht, Rotterdam en 's Gravenhage 5 fr.; naar Haarlem en Amsterdam 7½ fr.; van de overige plaatsen in Belgie naar de vier eerstgemelde Nederl. steden 7½ fr., naar de beide laatste 10 fr.; depêches van 21 tot 50 woorden betalen het dubbele; van 51 tot 100 betalen het driedubbele. Men kan daartoe de Nederduitsch, de Fransche en de Hoogduitsche taal bezigen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 29 November.

BEVALLEN (24 Nov.): A. M. H. Andersen Spin, geb. Meijer, D. — (26 Nov.): P. C. J. Suringar, geb. van Baerle, D. — S. T. Franke, geb. Bakker, Z. — (27 Nov.): A. Spekman, geb. Tjebbes, D.

OVERLEDEN (22 Nov.): J. D. Docen, 50 j. — H. Barendsen, 55 jaar.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fondsen	Rente	27 NOV. 4½ u. gebl.	29 NOV.	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		$63\frac{15}{16}$	63⅞	$63\frac{15}{16}$	
Dito Dito	3	77	$76\frac{13}{16}$	$77\frac{1}{16}$	$76\frac{15}{16}$
Dito Dito	4	$95\frac{5}{16}$	95⅛		
Dito Obligatien O. I.	4	94⅝	94⅝		
Amortis. Syndic.	3½	94⅛	94⅛		
Handel-Maatschappij	4½	117	117¼	117¼	
Aand. Rijn-Spoorweg.			101		
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½		54		
Dito bij Rotsch. en Volksv		51¼	$54\frac{5}{16}$	$54\frac{7}{16}$	54⅛
FRANKRIJK, Obligatien	3		78¾	78⅝	
SPANJE Nieuwe	1	$24\frac{11}{16}$	$24\frac{7}{16}$	24½	$24\frac{7}{16}$
Dito	3				
Dito Binnenl. à 6/m.		43⅛	44½	44⅝	44½
Coup. Bewijzen.		$3\frac{7}{16}$	$3\frac{7}{16}$	3½	
Amortisable Schuld		6¼	$6\frac{7}{16}$		
PORTUGAL te Londen	5	41⅝	41½	$41\frac{13}{16}$	
Dito Dito	4	37¾	38	38¼	38¼
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	107⅛	107⅞		
Dito Dito 1828 en 1829		106½			
Cert. bij d°. 1831 en 1833					
Dito	4½				
Dito bij *Hope*	4	$91\frac{11}{16}$	91½		
Dito bij *Stieglitz en C°*.		91¼	$91\frac{1}{16}$		
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6	71	71		
Cert. van dito			71¼	$71\frac{9}{16}$	
POLEN, Certifikaten	4	85½			
Dito Aand. à fl. 500		162¼			
Dito met Lot. » 300					
AMERIKA, Bank-Actiën		4⅛	4⅛	$4\frac{7}{16}$	
PRUSSEN, Aand. met Lot. R. 50 f					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	$77\frac{9}{16}$	77⅝	77⅜	
Dito 1847	2½	$40\frac{5}{16}$	40⅜		
Dito 1851	2½	40	40	$40\frac{1}{16}$	
Dito 1849	5	91⅜	91⅜	91½	91⅜
Ween. Bank bij *Goll en C°*.					
Dito	4				
Letter B	5	90⅞	90⅞	91	91
Aand. met Loting fl. 500	f				
Nieuwe dito » 250					
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer*	5 pCt.	98¾			
BRAZILIE te Londen 1824	5	99½			
Dito Leening 1843	5	100			
Dito £ 200					
PERU	5½	100⅞			
MEXICO Nieuwe	3	24⅝	$24\frac{11}{16}$		
VENEZUELA £ 100	3½				
GRENADA à £ 100	2		21		
Dito Uitgestelde		11	$10\frac{15}{16}$	11	
ECUADOR à £ 100			$4\frac{5}{16}$	4¼	

Louisiana 5 pCt. 99⅜.

Binnenl. fondsen bleven bij tamelijk veel handel nagenoeg onveranderd. Spaansche zijn met verkoopers eenigzins achteruitgegaan, van de overige vreemde soorten was alleenlijk de handel in Metalieken; Belg. en Portugeesche tot hooger prijzen zeer gezocht. In Amerik. fondsen ging zeer weinig om, alleenlijk was in Mexic. nog al eenige handel.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 56	Livorno	2/m.	f 88½
„	zigt	„ 56¼	Napels	„	„ 81⅞
Bordeaux	2/m.	„ 55⅝	Petersburg	„	„ 1,86
„	½/m.	„ 55⅞	Weenen	6/w.	„ 30¼
Madrid	3/m.	„ 243	Augsburg	„	„ 35⅛
Cadix	„	„ 243	Frankfort	„	„ 99
Seville	„	„ 239	Hamburg	2/m.	„ 35⅛
Bilbao	„	„ 240	„	zigt	„ 35⅜
Lissabon	„	„ 41¾	Londen	2/m.	„ 11,77½
Porto	„	„ 41¾	„	zigt	„ 11,82½
Genua	2/m.	„ 46¼	Rotterdam		„ ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 27 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 57⅞; 1840, 5 pc. 100⅞; 1848, 100; 1852, —; Spanje 1 pc. 24⅛; Binnenl. 3 pc. 44¼; Rom. Leening 1835 —.

PARIJS, 27 Nov. Fransche 3 pc. 84,65; id. 4 pc. —; 4½ pc. 106,50; Schatk. —,—; Bank-Actien 2900,—; Belg. 1840, 5 pc. 100; 1842, 5 pc. 100½; 4½ pc. 98¾; 2½ pc. —; Rusland 4½ pc. —; Napels 5 pc. —,—; Spanje, Buitenl. 3 pc. —; Binnenl. 3 pc. 45¾; Holl. 2½ pc. —; Piemont 1834 1032,50; 1849, —,—; 1851, —,—; Haïti —,—; Rom. Leening 1850, 100½.

MADRID, 22 Nov. Spanje 3 pc. 46; Ardoins 1 pc. $25\frac{3}{16}$; Uitg. Schuld 6; Comité-Bewijzen 3¾.

LONDEN, 27 Nov. Cons. kont. 101¼ a 101⅜; op tijd [illegible] a 101⅜; Braz. 101 a 102; 1829/39 — a —; Den. 3 pc. — a —; 5 pc. 106 a 107; Ecuad. 5 a 5½; Gren. 21½ a 22; Uitgest. 10¾ a 11¼; Mexiko — a —; Nieuwe 24¾ a 25; Peru 4½ pc. 103 a 104; Uitgest. 62½ a 63½; Rusl. 1822 5 pc. 118 a [illegible]; (N.) 4½ pc. 104½ a 105; Portugal 5 pc. — a [illegible] 38½; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 25 a 25¼; [illegible] —; Coup. cert. 3⅛ a 3⅜; Passive 6⅛ a 6⅜; Holl. [illegible] a 66½; id. 4 pc. 97 a 97½; Venez. 40½ a [illegible] a 16½.

WEENEN, 26 Nov. Met. 4½ pc. [illegible] Bank-Actien 1335.

BERLIJN, 27 Nov. Schuldbr. [illegible] pc. [illegible]; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97½; Pools 4 pc. [illegible] fl. 200 22¼; id. fl. 300 157; id. fl. 500 [illegible] zigt 143 g, id. 2/m. 142½ g.

HAMBURG, 27 Nov. Rusl. Eng. Leen. 112½; Stiegl. 4 pc. 90¾; Spanje 1 pc. 23⅜; Binnenl. 3 pc. 42.

FRANKFORT, 27 Nov. Met. 5 pc. 80½; 4 pc. 64; 2½ pc. 40½; Bank-Actiën 1370; Darmst. Loten fl. 50 90½; id. fl. 25 31½; Badensche Loten fl. 50, 66½; id fl. 35, 38½; Nassausche 28½; Holl. 2½ pc. 63½, Werk. Sch. 4 pc. 95½; Sijndic. 3½ pc. 94.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 29 November.

GRAANMARKT.

Tarwe tot vorige prijzen, aan cons. verkocht als: 126 ℔ b Pools. ƒ 288; 124 ℔ dito ƒ 274; 127 ℔ n. Gron. ƒ 252; 123/124 ℔ dito ƒ 232; 134 ℔ Kubanka ƒ 255.

Rogge veelal iets hooger, verkocht: 122 ℔ Pruiss. ƒ200, 202; 114 ℔ o. Gedr. ƒ 170; 115 ℔ dito ƒ 172; 123 ℔ Odessa ƒ 195; 123 ℔ dito ƒ 197; 117 ℔ n. Archangel ƒ 183.

Garst prijshoudend: 102 ℔ n. Vriesche Winter ƒ 170.

Haver zonder handel.

Boekweit lager afgegeven: 117 ℔ n. Amersf. ƒ 207.

Op 9 vaten Olie dadelijk 57; in Nov. 57; Sept. 59 ℒ. *Lijnzaad* een doen; 113/14 ℔ Petersburger ƒ 290. *Raapolie* op 6/w. ƒ 33½; Vliegend ƒ 32½; 1ste Dec. ƒ 32½, ⅛; Mei ƒ 34; Sept. 34½. *Lijnolie* op 6/w. ƒ 29½; Vliegend ƒ 28½. Maart; April en Mei ƒ 29½. *Hennepolie* op 6/w. ƒ 39½; *Raapkoeken* per 1040 st. ƒ 75; 78. *Lijnkoeken* per 10 st. 9, 11½.

LONDEN, 27 Nov. *Koffij* blijft zeer ferm; goed ordinair Native Ceylon met 47 s. 6 d. betaald.

Suiker. Ruwe. De markt blijft kalm, echter in eene vaste stemming. *Geraffineerd.* Hollandsche Crushed onveranderd.

Thee. De markt was deze week zeer flaauw en er is weinig omgezet.

Rijst. Over het algemeen minder gevraagd.

Vruiten. Krenten. De betere soorten blijven gevraagd en zijn met 70 s. betaald. Ordinaire zonder kooplust.

Talk. Petersburger geele Kaarsen met 46 s. 6 d. betaald en wordt nu hooger gehouden.

Graanmarkt. De andere soorten vreemde Tarwe blijven gezocht en zijn 1 s. hooger betaald. Garst onveranderd. Haver. Nieuwe lusteloos; oude gezocht en ferm gehouden.

Veemarkt. Kalveren zijn vlug verkocht; andere Veesoorten lusteloos zonder prijsverandering. Aangevoerd: 920 Runderen, 3788 Schapen en 336 Kalveren.

Boter goed gevraagd en 2 s. hooger.

SCHEEPSTIJDINGEN.

EGERSUND, 10 Nov. De schepen Annette kapt. Gundersen, van Odessa naar Christiaansund, Mindet, kapt. Schwartz, van Amst. naar Drammen; Fortuna, kapt. Lydersen, van dito naar Tvendestrand, Caroline, kapt. Englestad, van dito naar Fredrikstad en Catharina Johanna, kapt. Solum, van het Nieuwe Diep naar Drammen, zijn alhier binnengeloopen, het eerste met schade en het tweede lek en met meer andere schade, hebbende bij Hovlandsvigen gestooten.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 27 Nov. A. P. Klein, Magdalena, Batavia. - A. J. ... HELVOET, 27 Nov. J. Kleinenberg, Anna, Batavia. - J. Klein, Kolonel Koopman, Batavia.

TERUG UIT ZEE:

TEXEL, 27 Nov. G. van Eyk Menkman, Koning Willem II, naar Akjab.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 11den Okt. op 10° 11' Z. Br. 20° 39' W. L. Gerardus Jacobus, kapt. Roysch, v. Rot. naar Batavia.

Kapt. Boulet, van Bat. in Texel binnen, rapporteert, den 25 dezer, op de hoogte van Fairlegh gepraaid te hebben: het schip Pieter Cornz. Hooft, kapt. Muntendam, van Rott. naar Newport.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 29 Nov. in lading naar:

Keulen	H. Berns, Colln N°. 27.
Mainz	B. Kierschreiber, Mainz N°. 5.
Manheim	N. Reis, Beauharnais.
Duisburg	J. L. Arera, Ondine.
Frankf. & Coblenz	H. Attenbrum, Amsterdam—Weenen.
Dusseldorp & Neus	J. Hespe, Niederrein N°. 8.

Rijnhoogte KEULEN 27 Nov. 14 vt. 5 dm.

Voor het door den brand te Acquoy ongelukkig geworden huisgezin, is nader ontvangen:

Door tusschenkomst van den Eerw. Heer J. Thuring, Pastoor te Rhenoy:

Van A. M. en V. te Rotterdam ƒ10. Van N. N. te Haarlem, onder de kernspreuk: *Zalig zijn de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid verkrijgen*, een muntbillet ƒ10. Te zamen ƒ 20.00

Bedrag der vorige opgave „ 225.07½

Te zamen ƒ 245.07½

ADVERTENTIËN.

☛ In een Sigaren-Fabriek,

met uitgebreide relatiën, gevestigd in eene aangename en florissante plaats, verlangt men een **JONG MENSCH**, boven de 20 jaren, tot assistentie in de zaak, zoowel voor de REIS als TE HUIS. Er zal meer op een solied gedrag en ambitie gelet worden dan wel op dadelijke kennis van zaken; dan zijn de vooruitzigten, dat diegene welke niet geheel van middelen ontbloot is, na bekomene kennis en inzage der zaak, des verkiezende er aandeel in zal kunnen bekomen. Ook kunnen er nog **TWEE JONGELIEDEN** geplaatst worden ter opleiding der zaken tegen eene billijke te gemoetkoming voor kost en inwoning. Reflecteerende gelieve zich te adresseren met *franco* brieven Lett. J. M. J. in den Kantoorwinkel van L. HOLTKAMP, Beurssteeg te Amsterdam. (2421)

Tegen zeer billijke prijzen zijn bij den ondergeteekende te Koop: Geschikte **WINTER- en ZOMERRIJTUIGEN**, als: VIGILANTCOUPÉS, CALÈCHESCOUPÉS, BAROUCHETTES voor 4, 6 en 9 Personen, diverse PHAETONS voor 4, 6 en 9 Personen. Eene MANDEWAGEN, TILBURIJ'S, CHARRETTE en verscheidene andere meer, als mede eene ARRESLEDE voor 4 en 6 Personen; diverse RIJTUIGEN en TUIGEN; ook voor Oostersch gebruik en wat verder voor Rijtuigen of Tuigen noodig is.

Waarom hij zich ook wel aanbeveelt tot het maken van NIEUWE RIJTUIGEN, etc. en tot den verkoop van bovenstaande; belovende eene prompte en eerlijke bediening.

MAARSSEN, November 1852. Get. G. SOEDERS.

(2425) *Hofleverancier*

NIEUWE GOEDKOOPE MUZIEK

à 1½ en 2 Ct. de Pagina.

De Muziekale Correspondentie, te 's Gravenhage,

Wijk B. 186,

heeft in minder dan **DRIE** jaren reeds meer dan **DUIZEND** diverse Muzijkwerken uitgegeven, welk getal maandelijks met 30 à 40 nieuwe en klassieke werken vermeerdert.

Door middel van DÉCALQUE, is die snelle uitgave mogelijk geworden.

Heeren Muzijkmeesters in het bijzonder wordt deze goedkoope Muzijk ten dienste hunner leerlingen aanbevolen.

Buiten inteekening wordt de prijs verdubbeld, *men betaalt alsdan nog niet de helft der prijs van de gewone plaatdrukmuzijk.*

Het Depôt, de Catalogus en het Prospectus zijn voorhanden te *Amsterdam* bij L. ROBIJN in de Kalverstraat en B. EISENDRATH O. Z. Voorburgwal, N°. 216., en voorts bij de correspondenten in alle steden van het Rijk. (2291)

(2427) Bij alle Kath. Boekhandelaren zijn voorhanden, Prospectus en Bestellinglijsten van het zoo even, bij J. G. MEIJER te Arnhem verschenen:

G. M. HAUBER'S

Gebedenboek voor Katholijken;

naar de 18e Hoogduitsche uitgave, bewerkt door H. J. HOLTERMAN, in leven R. K. Pr., met hooge kerkelijke goedkeuring, 620 bladz. in kl. 8°. Prijs . . ƒ 2.00.

Hoewel HAUBER reeds in veler handen en gunstig bekend is, willen wij door een kort uittreksel der beoordeeling van het geachte Tijdschrift *de Katholiek* destijds reeds aan den 2en druk te beurt gevallen, den onbekenden eenige meerdere waarborg geven, dat het »*een voortreffelijk*" boek is.

Na een kort overzigt van den Hoofd-inhoud zegt beoordeelaar: »Er is hier alzoo voorraad van gebeden en »oefeningen voor alle behoeften van het godsdienstige »leven, welke rigting dit ook nemen moge of genomen »hebben. Geen staat, geen toestand, geene omstandigheid, waarin het gebed of kracht, of troost, of lenig»ging kan schenken, is voorbij gezien. De Katholiek »behoeft slechts HAUBER'S gebedenboek ter hand te ne»men, en hij zal een voor zijnen toestand passend gebed, »dikwijls meerdere gebeden, kunnen vinden." — »De »gehalte van den aangeboden voorraad is kernachtig, en »tevens zeer geschikt om de teederste gevoelens van gods»vrucht op te wekken en te vermeerderen."

Het uiterlijke beantwoordt mede aan het innerlijke. Papier en druk zijn uitnemend; 4 keurige, expressielijk daartoe vervaardigde staalgravuren en een fraai bewerkte Gothische titel, in goud- en kleurendruk, versieren het schoone boek, 't welk door de prijsvermindering met ƒ 1.— nu zoo goedkoop is (ƒ 1 hoogstens) ... den), dat het voor ieder toegankelijk is.

Als **St. NICOLAAS- en NIEUWJAARS-GESCHENKJES** neem ik de vrijheid H. Geestelijken en Leden der Vereen. van den H. Vinc. v. Paulo aan te bevelen:

HET GODSDIENSTIG HANDBOEKJE VOOR ARMEN EN BEHOEFTIGEN, bevattende korte onderrigtingen, overwegingen en gebeden op de voornaamste feestdagen des jaars, en over de godsdienstwaarheden, meerdere nuttige wenken en troostgronden voor armen en lijdenden, in linnen bandjes à 50 Cents.

HET BROODGELOOF, of Waarschuwingen tegen verzaking des geloofs voor stoffelijke belangen, door een R. K. Pastoor. Prijs 30 Cents.

Beide werkjes, met kerkelijke goedkeuring, zijn u muntend ter algemeene verspreiding, 't ware wenschelijk, dat ze bij rijk en arm, en vooral bij de laatsten, die buitendien zoo vele beproevingen te overwinnen hebben, zooveel mogelijk gevonden werden.

H. Geestelijken en de Leden der Vereeniging genieten eene aanzienlijke prijsvermindering, mits men ten minste 10 Ex. te gelijk neme.

(2428) De Boekhandelaar R. G. J. SLADOOT te Groningen, heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

KATHOLIJKE

VOLKS-ALMANAK

voor het Jaar

1853.

Zesde Jaargang.

Met Bijdragen van den Heeren PRUDENS VAN DUYSE, J. POELHEKKE, H. L. TÉTAR VAN ELVEN, J. G. ORLANDO, H. B..., L. M. V. en meer andere, gunstig bekende dichters en ...

Prijs 35 Cents.

De Uitgever vertrouwt, dat niemand dit Jaarboekje onvoldaan uit de handen zal leggen, daar deze Jaargang bijzonder uitmunt door eenen allerbelangrijksten en keurigen inhoud in proza en poëzij.

Bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen:

VOLKS-ALMANAK

VOOR

Nederlandsche Katholieken,

IN HET JAAR ONZES HEEREN

1853,

BIJ-EEN-GEBRAGHT DOOR

Jos. Alb. Alberdingk Thijm en H. J. C. van Nouhuys.

Deze Almanak, bevattende 300 bladzijden druks, versierd met twee platen van E. DUJARDIN, kost 40 Cts.

De inhoud bestaat uit:

Eene opgave van het Kerkbestuur in Nederland, van Tijdrekeningen en Jaarmerken, Feest- en Vastendagen en Nationale Vierdagen; een zoogen. Latijnschen Kalender naast de vermelding der algemeen gevierde Heiligen, de beschrijving, op iederen dag, gevonden wordt van eenen Heiligen, die met Nederlands geschiedenis in bijzondere betrekking staat; voorts — Mengelingen in proza en poëzij: eene verklaring van de H. Mis; historische en andere verhalen en mededeelingen: bijdragen, behalve van de Redakteuren, van den Heer HENDRIK CONSCIENCE, Mej. GERTRUDA C., *de Heeren* Mr. PRUDENS VAN DUYSE, Mr. J. F. A. LEESBERG, Prof. J. DAVID, Dr. J. NOLET DE BRAUWERE VAN STEELAND, J. J. VAN DER HORST, J. M. DAUTZENBERG, J. POELHEKKE, Prof. P. VAN DER PLOEG, Dr. TH. VERWAYEN, P. J. KOETS, K. STALLAERT, Dr. W. J. F. NUYENS, J. DYKMANN, W. J. N. H. VAN DEN BERGH, EDW. VAN EVEN, Dr. V. H. VANDEN HOVE, en vele anderen.

Eene opgave van het Kerkbestuur in Nederland, van Tijdrekeningen en Jaarmarkten, Feest- en Vastandagen en Nationale Vierdagen; een zoogen Latijnschen Kalender; een uitgebreiden gewonen Kalender, waarin, naast de vermelding der algemeen gevierde Heiligen, de beschrijving, op iederen dag, gevonden wordt van eenen Heiligen, die met Nederlands geschiedenis in bijzondere betrekking staat; voorts:

MENGELINGEN *in Proza en Poëzij*, als:

De H. Mis, door. H. J. C. van Nouhuys. — Quinten Metsys, door Hendrik Conscience. — Het Nachtgezigt, door Mej. Gertruda C. — Ontferm di mijner, door P. V. D. van Dermonde. — Joannes Stalpaert van der Wiele, door J. A. Alberdingk Thijm (*met een plaatjen*) ... Engel, door Mr. J. F. A. Leesberg. — Het Ave Maria, door H. J. C. van Nouhuys. — Het Mirakel van den H. Januarius te Napels, door Prov. J. David. — Ripoche, door B.... — De verdwaalde Reizigers, door Mr. Prudens van Duyse. — Het Sterfuur eens Jongelings, door H. M. V. — Recept ... Medicijn, door V. — Broederschap, door Dr. J. Nolet de Brauwere van Steeland. — Deus Pacificus, door J. J. van der Horst. — Dichterwieg en Dichtergraf, door J. M. Dautzenberg. — Landlich ... den. — Het Kindeken Jezus, door J. Poelhekke. — Frederik Overbeck, de hersteller der Christen schilderkunst in onze dagen, door J. A. Alberdingk Thijm (*met een plaatjen*). — Nachtgetijden, door Prof. P. van der Ploeg. — De Kruistogten, bevorderlijk aan de maatschappelijke beschaving in Europa, door Dr. Th. Verwayen. — De eerste slaap van Jezus, door S.... — De Passiebloem, door P. J. Koets. — Het Romeinsche en het Roomsch Patroonschap, door Stallaert. — De Altaarlamp, door Dr. W. J. F. Nuyens. — De Geest des Offers, door J. Dijckmann. — Hartverheffing tot de gezaligde Bloedgetuigen van Gorkum, op hunnen Feestdag, door L. M. V. — De Avondstar, door W. J. N. H. van den Bergh. — Katharina Boudewijns, Vlaamsche Dichteresse uit de XVIe Eeuw, door Edward van Even. — Anekdoten; en: Uit den Heiland, door Dr. V. H. Vanden Hove.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.